

Kolonietelling levert broedparen op van lepelaars

Al jaren achtereen worden -m.u.v. de Dode Hond- de kolonievogels geteld van de eilandjes in het Gooi- en Eemmeer. Tegelijkertijd worden ook de gegevens vastgelegd van nesten van andere vogelsoorten die worden aangetroffen. Aanvankelijk waren dat alleen De Hoef in het Gooimeer en de Visdief in het Eemmeer. Sinds enige jaren zijn in het laatstgenoemde gebied westelijk van de Stichtse Brug vier nieuwe eilandjes ontstaan. Dit als gevolg van werkzaamheden van Rijkswaterstaat die deze eilandjes opspoot binnen een inmiddels weer verwijderde ringdijk. Het slib was afkomstig uit de vaargeul, die verdiept moest worden.

Dick A. Jonkers

Aanvankelijk werden alleen De Hoef en De Visdief gecontroleerd. Het eerstgenoemde eilandje is sinds enkele jaren verstoken van kolonievogels. De oorzaak daarvan is een vos die daar danig heeft huisgehouden. Ondanks de eliminatie van dit dier zijn de meeuwen en sterns nooit teruggekeerd. Dit jaar is de telling uitgevoerd door Peter Koops van Staatsbosbeheer, Dirk Prop van Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken en de auteur van deze bijdrage. De Natte Hond is de verzamelnaam voor de vijf eilandjes die nu aanwezig zijn nadat binnen een ringdijk uit de vaargeul van het randmeer afkomstig slib werd opgespoten. Het reeds bestaande eiland De Visdief is opgespoten met zand. Het wordt sinds het creëren van de andere eilandjes ook onder deze verzamelnaam opgenomen. De ontwikkeling van de begroeiing op de slibeilandjes voltrok zich razendsnel sinds hun ontstaan. Ook veranderen ze door golfslag voortdurend van vorm en staan soms deels onder water. De kale grond is inmiddels door de pioniervegetatie in beslag genomen. Harig wilgenroosje, moerasandijvie en na verloop van tijd ook wilgenopslag hebben dit gebied veranderd in een moerasbos in wording. Tussen de open plekken in deze wildernis proberen meeuwen, sterns, eenden en ganzen en enkele steltlopers zich te handhaven. De pioniersoorten onder de vogels zoals kleine plevier en dwergsterns zijn inmiddels verdwenen. Wat nog rest zijn veel kokmeeuwen, visdieven, kleine mantelmeeuwen, zilvermeeuwen en zwartkopmeeuwen. Voor veel grauwe ganzen,

brandganzen, nijlganzen en Canadese ganzen zijn het prima broedplekken geworden. Aanvankelijk kon alleen het visdieveiland nog door vrijwilligers van begroeiing ontdaan worden waardoor het geschikt bleef voor vooral meeuwen en sterns. Toen de begroeiing van de Natte Hond zich explosief ontwikkelde heeft Staatsbosbeheer geprobeerd met bosmaaiers het tij te keren. Dat is niet gelukt. Daar komt nog bij dat de eilandjes door afslag langzaam maar zeker kleiner worden. Er is één lichtpuntje. Tijdens het rondvaren tussen de eilandjes vlogen 17 lepelaars op. Groot was de verrassing toen bij de tellingen op twee eilandjes 4 nesten van lepelaars zijn gevonden. Het is voor het eerst na een afwezigheid van enkele decennia, dat er weer lepelaars tot broeden zijn gekomen in het onderzoeksgebied van de Vogelwerkgroep. Voorheen was er heel lang een kolonie in het Naardermeer. Hier werd gebroed tot en met 1988. De in dat jaar nog aanwezige kolonie bestond uit 37 broedparen (Bijlsma et al. 2001). Het is te hopen dat niet alleen de lepelaars, maar ook de andere kolonievogels in de toekomst op de Natte Hond kunnen blijven broeden, want de toekomst van het gebied ziet er somber uit. De eilandjes zijn door Rijkswaterstaat nog steeds niet overgedragen aan Staatsbosbeheer. Daarbij komt ook nog dat SBB in de toekomst geen mogelijkheden meer ziet om onderhoud op de eilandjes uit te voeren. Als gevolg daarvan zal er een volledig dichtgegroeid moerasbos ontstaan, waarin geen plaats meer is voor de kolonievogels die er nu nog broeden.

Literatuur

(Bijlsma R.G., Hustings, F. & Camphuysen C.J. 2001. Algemene en schaarse broedvogels in Nederland (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht: 134.